

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
T.a.v. staatssecretaris Blokhuis
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Stadhuisplein 1
Postbus 200
1300 AE Almere
Telefoon 14 036
Fax (036) 539 99 12

info@almere.nl
www.almere.nl

Bestuurlijke reactie regio Flevoland op Praktijktest maatschappelijke opvang 2018

Geachte heer Blokhuis,

Net als u willen wij dat iedereen in onze samenleving kansen heeft om mee te doen. Een veilig en stabiel dak boven je hoofd is daarvoor een belangrijke voorwaarde. Toch is niet iedereen in staat om dat zelfstandig, of met behulp van een sociaal netwerk, te organiseren. Op grond van de Wmo 2015 ondersteunen wij mensen daarbij, met ambulante begeleiding, met beschermd wonen en met steeds meer tussenvarianten. Dat doen we samen met vele partners in onze regio. Met die ondersteuning bieden we mensen kansen op herstel en participatie, afgestemd op wat mensen kunnen en nodig hebben.

Desondanks is dakloosheid iets dat zich niet altijd laat voorkomen en waar we als samenleving mee te maken hebben. Dan is het zaak dat mensen niet op straat hoeven te leven en dat er opvang is waar mensen kunnen slapen, zich kunnen wassen en waar mensen iets kunnen eten. En waar mensen begeleiding krijgen en andere condities voor stabilisatie en herstel worden georganiseerd, zodat zij (weer) zo snel en zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen. Daar is de maatschappelijke opvang op gericht. Daarbij is het belangrijk te onderkennen dat het gaat om mensen die de grip op hun leven kwijt zijn. En bij wie verslaving, slechte gezondheid, psychische en cognitieve beperkingen, schulden, werkloosheid en andere problemen (gelijktijdig) meer regel dan uitzondering zijn.

Als gemeenten zijn we (op grond van de Wmo 2015) voor die maatschappelijke opvang verantwoordelijk. Sinds 2007 is de opvang georganiseerd in 43 regio's, waaronder de regio Flevoland (centrumgemeente: Almere). De maatschappelijke opvang moet volgens de Wmo 2015 landelijk toegankelijk zijn, wat wil zeggen dat in beginsel een dakloze zich tot iedere gemeente mag wenden voor opvang als hij niet in staat is om zelfstandig, of met behulp van een sociaal netwerk, een dak boven zijn hoofd te organiseren.

Praktijktest landelijke toegang maatschappelijke opvang 2018

Wij ontvingen uw brief van 21 december 2018 over de 'Praktijktest landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang 2018' die in het najaar van 2018 is uitgevoerd. Uit de praktijktest blijkt dat in 33 van de 43 regio's (in één of in meerdere gevallen) geen opvang werd geboden. Ook de regio Flevoland hoort bij die regio's. In Flevoland zijn 5 bezoeken afgelegd, waarbij in geen van de gevallen toegang kon worden geboden tot de opvang. De reden daarvoor was in 4 gevallen dat de opvang vol was. In 1 geval is verwezen naar een andere regio. Na afwijzing van de toegang is in 3 gevallen te weinig ondersteuning geboden bij het vinden van een alternatief.

Datum

29 januari 2019

Uw brief van/kenmerk

21 december 2018 / 185762

Ons kenmerk

-

Bijlage(n)

Nvt

U heeft ons gevraagd om een bestuurlijke reactie te formuleren op de uitkomsten van het onderzoek. Op basis van die bestuurlijke reacties wilt u, samen met ons, maatregelen uitwerken om de toegankelijkheid van de maatschappelijke opvang te verbeteren. In deze brief leest u de bestuurlijke reactie van de regio Flevoland (centrumgemeente: Almere), waarover wij ook onze raden geïnformeerd hebben. Hierin leest u onze aanpak en de maatregelen die wij al genomen hebben.

Flevolandse aanpak: voorkomen, ruimhartig opvangen en doorstroom bevorderen

De maatschappelijke opvang in Flevoland is gericht op drie pijlers: voorkomen van dakloosheid, ruimhartig opvangen en doorstroom bevorderen.

1. Voorkomen dat opvang nodig is

Allereerst voorkomen we dat mensen een beroep moeten doen op opvang. Dat doen we onder andere door de brede aanpak in het sociaal domein, waarbinnen we ondersteuning zo tijdig, zo integraal en zo gericht mogelijk inzetten. Ook voorkomen we dat mensen na een behandeltraject in de zorg of na een gevangenschap (in een penitentiaire inrichting) in de opvang terecht komen. Hulp bij problematische schulden zetten we snel (en op maat) in en we werken intensief samen met woningcorporaties om huisuitzettingen te voorkomen. Mede door die aanpak is het aantal mensen dat dakloos is geworden als gevolg van een huisuitzetting al meer dan gehalveerd.

2. Ruimhartig opvangen

We vangen ruimhartig op en passen de capaciteit van de opvang, zowel kwantitatief als kwalitatief, telkens zo goed mogelijk aan op de behoefte en de omstandigheden. We bieden extra opvang tijdens de wintermaanden en bieden specifieke opvang aan gezinnen met kinderen en aan jongeren. Eind 2017 hebben we al besloten tot een uitbreiding van de structurele opvangcapaciteit van 68 naar 83 bedden en de realisatie van 11 crisiswoningen voor gezinnen. Deze uitbreidingen zijn in 2018 gerealiseerd.

3. Doorstroom bevorderen

In de derde plaats is onze aanpak gericht op doorstroming naar (een vorm van) zo zelfstandig mogelijk wonen. Iedereen die tot de opvang wordt toegelaten krijgt een begeleidingstraject dat gericht is op stabilisatie van zijn of haar problematiek, het op orde brengen van administratie en identiteitspapieren, aanvraag van een uitkering, doorstroming naar een zo zelfstandig mogelijke woonvorm en warme overdracht. In beginsel duurt dit traject maximaal 3 maanden (voor gezinnen maximaal 6 maanden). Deze aanpak is succesvol gebleken: mede door dit begeleidingstraject deden mensen in 2017 gemiddeld minder dan 10 weken een beroep op maatschappelijke opvang.

Verbetering van de aanpak in 2019

We geloven in onze aanpak en willen die verder verbeteren. Daartoe hebben we de volgende aanvullende maatregelen genomen:

1. Verbeteringen rondom toegang en begeleiding

Wij zien in de uitkomsten van de praktijktest aanleiding om onze aanpak rondom de toegang tot de maatschappelijke opvang aan te passen. Met die aanpassing willen we bereiken dat de opvangmogelijkheden die we bieden, meer nog dan nu het geval is, worden ingezet waar die het meest nodig zijn. Ook willen we dat mensen beter worden begeleid als zij, om welke reden dan ook, geen toegang hebben tot de opvang. Verder moet de begeleiding tijdens de opvang worden verbeterd, om recidive te voorkomen en doorstroming naar zo zelfstandig mogelijk wonen te ondersteunen. Wij zien daarin veel samenhang met de nieuwe handreiking beleidsregels landelijke toegang maatschappelijke opvang die naar verwachting in het eerste kwartaal van 2019 door VNG wordt vastgesteld.

2. *Verdere uitbreiding van opvangcapaciteit*

In de loop van 2018 hebben we gezien dat een ruimhartig beleid voor (toegang tot) de maatschappelijke opvang betekent dat de opvang snel vol is. En dat heeft tot gevolg dat op enig moment geen toegang meer mogelijk is. De praktijktoets (uitgevoerd in het najaar en gepubliceerd in december) maakt dat zichtbaar en dat was ook bij ons in beeld. In oktober 2018 hebben wij daarom besloten tot een verdere uitbreiding, namelijk een structurele uitbreiding naar 95 bedden, 10 extra bedden tijdens de wintermaanden en instelling van een winterkouderegeling die verdere uitbreiding met nog eens 20 bedden mogelijk maakt. Om dit mogelijk te maken worden de bedden voor uitgeprocedeerde asielzoekers vrijgemaakt voor de opvang van daklozen, die 24-uurs toezicht en intensieve begeleiding nodig hebben. De opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers wordt georganiseerd in een klein aantal woningen. Ook komen er nog 9 extra crisiswoningen voor dakloze gezinnen bij. Deze maatregelen (samen met die van eind 2017) betekenen dat we onze opvangcapaciteit (exclusief de extra opvang in de winter) in iets meer dan een jaar tijd meer dan verdubbeld hebben.

3. *Afspraken over doorstroming*

Sinds een aantal maanden zien we de doorlooptijd in de opvang oplopen. Deze wordt in belangrijke mate veroorzaakt door grote krapte aan de 'onderkant' van de woningmarkt. Met woningcorporaties en zorgaanbieders gaan we verbeterde afspraken maken over maatregelen die bijdragen aan doorstroming vanuit de maatschappelijke opvang naar zo zelfstandig mogelijk wonen. Die afspraken richten zich op regels voor toegang tot sociale huurwoningen, op voldoende en betaalbare wooneenheden op korte en langere termijn en op de ontwikkeling van nieuwe woonzorgarrangementen. Hierbij bestaat veel samenhang met de brede opgave (mede op basis van de adviezen van de commissie Dannenberg) om mensen zo zelfstandig mogelijk te laten wonen. We pakken deze afspraken daarom zo integraal mogelijk op.

Het kan beter, het moet beter

Wij vinden het belangrijk te benadrukken dat dakloosheid een complex maatschappelijk vraagstuk is dat zich niet laat 'vangen' in een eenvoudig model en in een voorspelbaar beroep op de opvang. Toch vinden we dat het in onze regio beter kan en beter moet. Wij gaan door met onze aanpak en zetten stevig in op de verbetering van de aanpak. Om dat mogelijk te maken geven we in onze regio Flevoland bijna € 2 mln meer uit dan de door het Rijk beschikbaar gestelde rijksmiddelen voor maatschappelijke opvang.

Dakloosheid is niet uitsluitend een vraagstuk van gemeenten. Wij hechten eraan dat Rijk en gemeenten samen blijven optrekken om te voorkomen dat mensen dakloos worden, te zorgen voor goede en toegankelijke opvang en voor doorstroming naar (en ondersteuning bij) zo zelfstandig mogelijk wonen. Wij waarderen het dat u samen met ons wil komen tot maatregelen die daarbij helpen.

Namens alle gemeenten in de regio Flevoland,

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Almere,

de secretaris,
R. Wielinga

de burgemeester,
F.M. Weerwind